

יושבת על המזרן הטיבטי המסורתי, מביטה בהרים שמתנשאים מולי בחלון. זהו הקיץ השלישי שלנו כאן, בלאדאק. בעוד חודשיים נציין שבע שנים לתחילתו של המסע שלנו.

וזה מרגיש כאילו במובן מסויים רק אז התחלתי לחיות.

אין כאן אינטרנט, ואפילו הקליטה הסלולארית מקרטעת. ואני משתגעת.

מצד שני, השייקים ממש בסטייל 🍹.

לפני שבע שנים, כשרק התחלנו, הייתי מלאת **חלומות** והתרגשות. כמו כל אחד לפני שהוא יוצא להרפתקאה. אבל באמת שלא יכולתי לדמיין לאיזה מקומות אגיע ואילו חוויות אעבור. אין אפשרות לדמיין דברים כאלה.

אפילו להיות כאן, בצפון הודו, במעלה רכס ההימלאיה זה משהו שלא הייתי מאמינה שאעז לעשות. ובטח לא לבד עם שלושה ילדים.

רני (13) בטרק בצפון הודו, בגובה 4000 מ'.

אפשר להגיע לכאן בטיסה. הטיסה יוצאת מדלהי ותוך שעה נוחתים בשדה התעופה הזעיר בלה (LEH). חוסכים זמן והרבה טלטלות בדרך. החסרון היחיד הוא שלה נמצאת בגובה של 3500 מ'. וההתאקלמות לגובה, במעבר כל כך חד (מדלהי) עשויה להיות לא נעימה ולקחת כמה ימים.

למרות זאת, רוב האנשים מעדיפים את האפשרות הזאת.

אפשר להגיע בנסיעה. עולים על אוטובוס או מיני ואן במנאלי, או שוכרים רכב פרטי, ותוך יומיים מגיעים. החוויה כרוכה בחצייה של שישה מעברי הרים (פאסים), אחד מהם הוא הפאס השני בגובהו בעולם. קרחונים, יערות, נהרות של מים שוצפים, הרים עצומים, כפרים בודהיסטיים, מערות קדושות ומקדשים שסותתו על צלעי הרים.

עוצרים ללילה באחד ממחנות האוהלים. כן. ישנים בגובה 4000 מ' באוהל. (אפשר גם להצטרף לחדר משותף, בתוך אחת ממסעדות הדרכים, ולשכור מיטה, לצד **משאיות** הודים ואופנוענים רודפי הרפתקאות..).

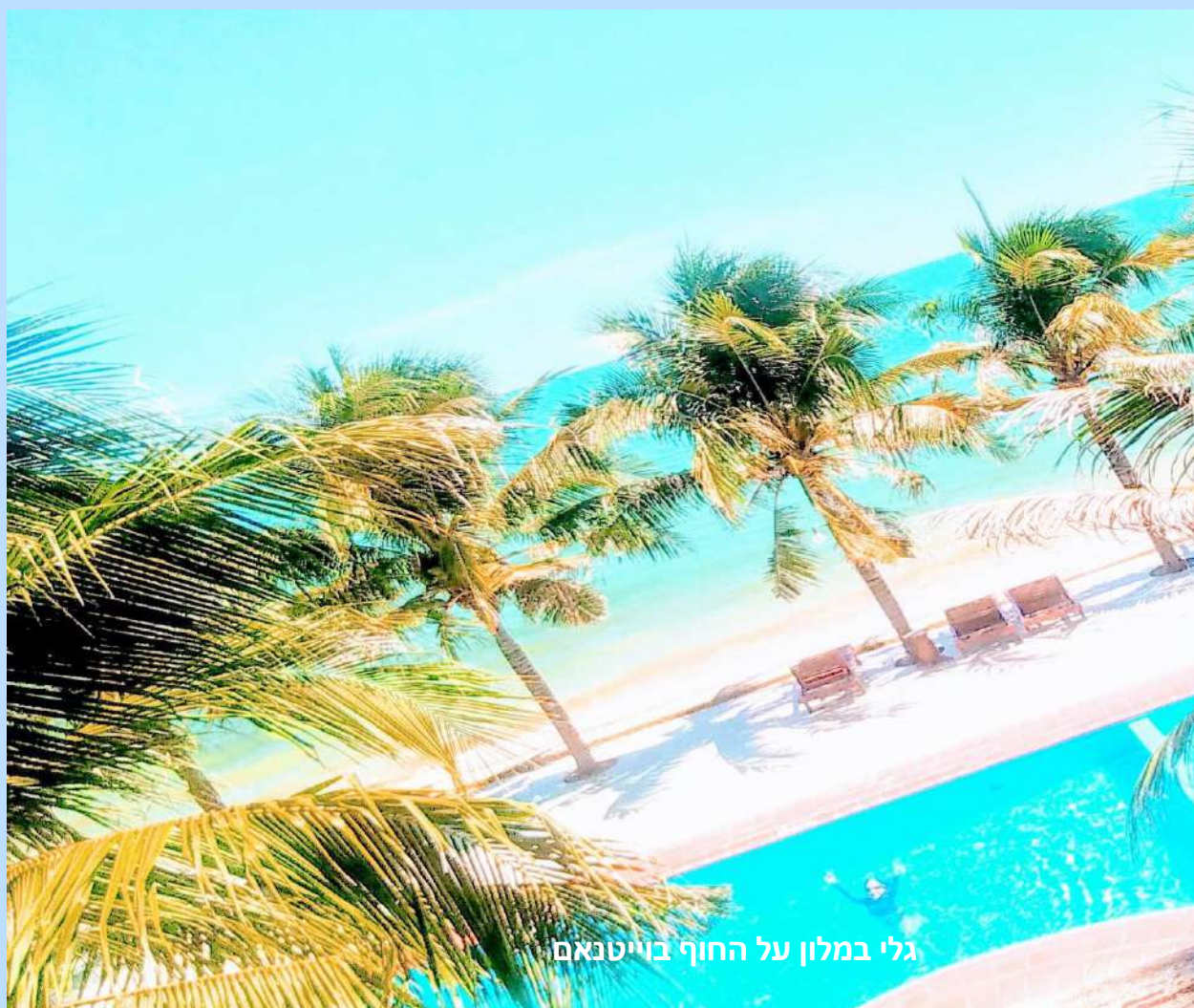
הדרך ממנאלי ללה נחשבת לאחת הדרכים המסוכנות בעולם.

והיא יפהפיה.

מה הייתם בוחרים?

ואני כותבת לכם, כדי שלא תצטרכו לעבור את החוויות האלה בעצמכם, אבל תרוויחו מהתובנות שעלו בזכותן. כי לטייל עם ילדים, ולא משנה איך אתם מעדיפים את החופשה שלכם, או אם זה באירופה, בארה"ב או על אי במיקרונזיה, זה הרבה הרבה מעבר לארומה של מסנן קרינה וצ'יפס עם קטשופ. אני מביאה לכם כאן מדריך אחד לטיול בברצלונה, לטרק בקוסטה ריקה, לחופשת חוף במלדיביים ולכל מקום אחר אליו חלמתם להגיע. כי היעד, בעצם, לא כל כך משנה.

גלי במלון על החוף בוייטנאם

לצאת עם הילדים למקומות חדשים ולא מוכרים זו זכות ומתנה
יקרת ערך.

זו פתיחת דלת להזדמנות רבת משמעות, בתוך החיים העמוסים
והמערכת המורכבת הזאת בין הורים וילדים.

נצלו אותה ועשו הכל כדי למצות אותה עד כמה שניתן.

כשהילדים היו ממש קטנים והיו מבקשים לעזור לי במטבח הייתי מאפשרת. בגיל שנתיים שמתי להם ביד סכין ונתתי להם להתנסות. חמותי (לשעבר) התפלצה. אבל אני נטעתי בהם את הבטחון שהם יכולים. וגם אם יחתכו (כאילו שאני לא נחתכתי או נכוותי מהתנור חדשות לבקרים..) – זה חלק מהעניין. אין כאן "פול פרוף".

שנה מאוחר יותר הם הלכו לגן. ושם אסרו עליהם לרוץ. אסור לרוץ כי הם יכולים ליפול. הייתי בשוק.

לא רק שנתתי להם לרוץ, לקפוץ, לרדת ולעלות במדרגות בכל דרך אפשרית. אלא אף עודדתי אותם בכל נפילה. "זאת היתה יופי של נפילה", הייתי אומרת להם. לא שהיו כל כך הרבה תקלות, אבל כשהן קרו וככל שנפלו יותר הם למדו לא לפחד מזה. ולמדו איך ליפול כך שלא יפגעו.

האם התפקיד שלי הוא לשמור עליהם שלא יפלו? או לדאוג לכך שידעו איך להתמודד עם נפילות, כשאלה מגיעות? שלא יפחדו מזה כל כך?

יותם (כשהיה בן 14) ואני, ג'וזאיגו סי

"המעיינות החמים בואשישט הם מתנה ענקית שאני מודה עליה בכל יום שאני כאן. אנחנו נהנות מהם ולומדות המון מהחוויה של הביקור בהם.

דברים שקשה היה לי להעביר לבנות שלי בכל דרך אחרת. וסביר שלא הייתי יכולה להעביר להן את זה, אילולא השהות כאן.

אבל לא כולם רואים את זה כך. למעשה, רוב התיירים שמגיעים לראות את המעיינות לא מתעכבים עליהם, ובטח שלא מעיזים להכניס את הגוף שלהם לבריכות.

הם רואים את המקום הזה אחרת לגמרי. הם רואים בטון אפור, לכלוך, קירות של לבנים חשופות. ובורחים.

ואני רוצה לומר להם- חכו רגע. עצרו. הורידו את המשקפיים המערביות שלכם לרגע. ותסתכלו. נטו. בלי דעות קדומות, בלי ביקורת, בלי לשפוט. תשאירו את המערב שלכם בחוץ. בואו תנסו. פתחו דלת של התנסות, של סקרנות, של אהבה למשהו שונה לגמרי, ולאו דוקא טוב פחות או טוב יותר.

פתחו את עצמכם. אבל לגמרי. אל תסתגרו כי סתם חבל. לבקר במקום אחר, חדש לגמרי, שונה לגמרי ממה שאתם מכירים ולהצליח באמת לחוות אותו לעומק – זה מדהים. עולם שלם פתאום נפתח. מליון מקורות השראה, מליון נקודות חדשות שכל אחת מהן יכולה להוביל לדרך מרהיבה אחרת. וחבל לפספס את זה.

כמה למדתי בחמש השנים האחרונות. מהתיירים. מהטיילים. מהנופים. ומהמקומיים. כל כך הרבה חוכמה יש בהם, חוכמה אחרת, שונה ומרתקת. כן. הם חושבים אחרת לגמרי מאתנו. הם רואים דברים אחרת. אבל זה מה שכל כך מעניין!

אני רואה אנשים שעשו מאמץ וחסכו כסף במשך הרבה זמן, השקיעו הרבה כסף ונסעו ממש רחוק. וכל זה בשביל מה?

עזבו את הספרים, את התחקירים באינטרנט. עזבו אותם. צאו לראות את העולם בעיניים נקיות. שבו עם המקומיים, דברו איתם, שאלו אותם לאן כדאי ללכת. איפה האוכל המקומי הכי טעים. ואיך בדיוק אוכלים אותו. איך מגיעים מהכפר הזה לכפר הזה. הצטרפו למסע הזה שלקחתם את עצמכם אליו.

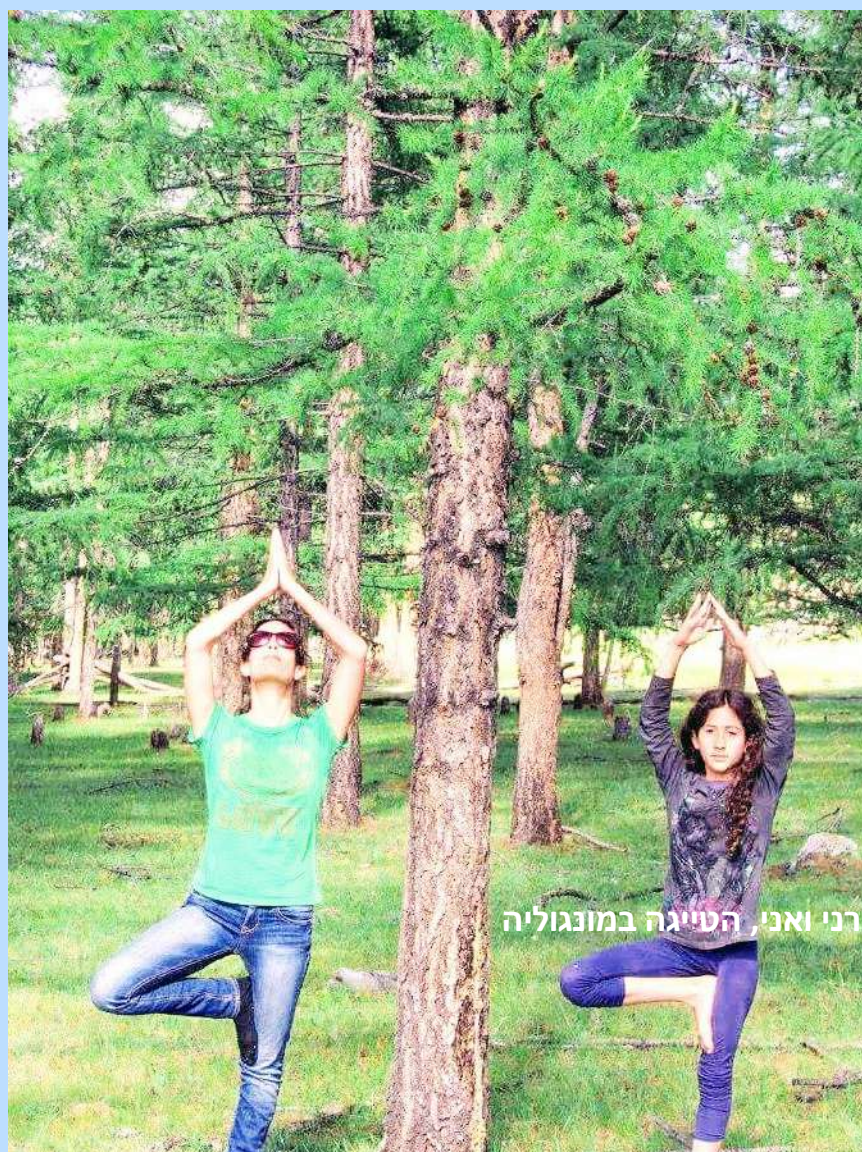
בואו, טבלו את הרגליים לאט לאט במים החמים, עד שתתרגלו אליהם, הסתכלו סביבכם, ראו את הנשים, את הנערות, את הקשישות. איך כולן כאן, רוחצות אחת את רעותה, טובלות בטבעיות בבריכה, מקשקות, צחקות.

בואו, הכנסו, כאילו זה היום הראשון בחייכם".

[הנה וידאו שבו הבנות מספרות על החוויה שלהם במעיינות החמים בואשישט.](#)

וכשיוצאים עם תחושת היכולת הזאת- אז באמת מגיעים למקומות מופלאים.

אני לא אומרת שבהכרח יהיו תקלות. ממש לא חובה ☺. אבל העניין הוא לא לצאת עם תקווה ששום דבר לא ישתבש, כי אם משהו ישתבש אז יהיו בעיות. אלא לצאת עם בטחון שגם אם הדרך תתפתל בזוית אחרת ממה שתכננתם- זה לא נורא. הבטחון הזה יאפשר לכם למצות את החוויות עד תומן.

רני ואני, הטייגה במונגוליה

✧ בסופו של דבר הכל עניין של גישה. אם לא עסוקים בהשוואות כל הזמן בין טיול סוליטארי לבין טיול עם ילדים, אלא מתייחסים לטיול ולתנאים שלו כעומדים בפני עצמם, אז קל ופשוט יותר להתמודד עם האתגרים הניצבים בדרך.

התנדבות. למה אני לא דווקא בעד?

התנדבות יכולה לתת ערך לכל טיול, ובמיוחד כערך חינוכי בטיול משפחתי. אפשר תמיד לשלב כמה ימי התנדבות ביעד אליו במילא תכננתם להגיע, מה שיתן חוויה אחרת לגמרי מכל מה שתחוו.

יחד עם זאת, אני לא בטוחה שצריך. אני מעולם לא הצטרפתי לתכנית כזאת. תכניות כאלה די מסתדרות לי טוב, עם הגישה שאנחנו מעדיפים תבניות מוכרות. אני יותר מתחברת לתרומה שמגיעה מתוך הלב, נטו. לא קשה למצוא על הדרך אנשים או מקומות הזקוקים לעזרה, מכל סוג. בני הגדול, בגיל 13, היה מבקר בבית יתומים **בנפאל** ומשחק עם הילדים שח-מט. בתי האמצעית בגיל 11 כבר הפעילה את קסמה, פנתה למשפחות אמידות בנפאל, אספה מהן בגדים, רהיטים ומוצרים נוספים (וגם פנתה למסעדות..) והעבירה למשפחות הזקוקות להן. זה הפך ממש למפעל קטן שהיא עד היום עסוקה בו. היא עשתה את זה גם בפיליפינים. בתי הקטנה לא יכולה להתעלם מילדי הרחוב שאנחנו פוגשים ותמיד תתן להם פרי, גרביים חמים או תקח אותם לארוחה. לעתים קרובות היא קונה להם את זה **מכספה הפרטי**. כי כשיש לך לב, אין אפשרות להתעלם. אני לא דחפתי אותם לזה, כל שעשיתי היה לשתף איתם פעולה. הדוגמא האישית שלכם יכולה להיות רבת משמעות, וכך גם שיתוף פעולה עם הילדים, כאשר הם מראים נטיה וצורך שלהם לתרום משהו.

בית טיפוס בנפאל בפיליפינים

תחביבים ומשחקים:

אם יש לילדים שלכם תחביבים, נסו לחבר אותם גם במהלך הטיול למפגשים או חוויות הקשורים לזה. למשל, הילדים שלי אוהבים טיפוס. לכן, בכל מקום אליו אנחנו מגיעים, אנחנו מחפשים את קירות הטיפוס או ה'אאוטדור'. זה מאפשר להם לפגוש עוד אנשים שמתעניינים בנושא, ללמוד טכניקות שונות מכל מיני מקומות בעולם, וגם ליצור ולשמור על קשרים ארוכי טווח שמבוססים על תחומי עניין משותפים. בכל פעם שאנחנו בלאדאק, בתי הקטנה מקבלת הדרכה פרטית מאלוף הודו בטיפוס..

בני הגדול חובב שח מט. לכן בכל מקום המתאפשר הוא **שולף** את ערכת הטיולים שלו ומציע לאנשים לשחק איתו. הוא שיחק עם תיירים וטיילים מכל העולם (גם עם חברים ממדינות אויב, מה שהיה מאוד סמלי ומרגש עבורי), עם בעלי חנויות קאשמיריים, עם ילדים מונגוליים שגרים בבקתות שכוחות אל..

אם הילד/ה אוהבים לצייר, קחו אתכם ציוד ציור ותנו להם לשבת לצייר את הנופים והמראות, כשמתאפשר. פנו לזה זמן. אם הם אוהבים רכבות- שלבו נסיעות ברכבות מעניינות, אם הם חובבי מתימטיקה, כסף, נעליים, אנימציה... חפשו דמות משמעותית שהשפיעה על התחום (או קיבלה פרס חשוב בתחום הזה) שאולי התגוררה ביעד אליו אתם נוסעים ולכו לבקר בביתה או ב**מוזיאון** שמדבר עליה. אפשרות נוספת- חפשו פעילות או אפילו מסעדה שמוקדשת לנושא. הילדים בודאי ישמחו.

קחו איתכם משחק או שניים מהבית, ואם התנאים מאפשרים- הציעו למשפחות או אנשים שאתם פוגשים, להצטרף למשחק. או צאו לפארקים שבהם מבליים המקומיים. בהרבה מהם ישנם מגרשי משחק מסודרים. איזה כיף זה להצטרף ל**משחק כדורגל** ספונטני עם קבוצת ילדים איטלקיים. או להשיט סירות בבריכות הברווזים יחד עם ילדים והורים באחד מהפארקים המרהיבים בוינה, אוסטריה.

טלויזיה בזמן החופשה - אני רואה את הטלויזיה במקומות אחרים כהזדמנות מצויינת

ללמוד על התרבות ועל השפה. אני זוכרת שעוד כנערה, כשנסעתי עם התזמורת שלי לגרמניה, היה נורא מצחיק לראות 'רחוב סומסום' בגרמנית. הפרסומות המשודרות מלמדות גם על מוצרים פופולאריים, מהן החברות החזקות והשולטות במשק, וגם על אידאל היופי, על איך התרבות מתנהלת ועוד הרבה. כך גם צפיה במהדורת חדשות ואפילו בסרטים מצויירים.

מרכזי תיירות

פירנצה, פאריס, ברצלונה, בייגי'נג, תל אביב. מקומות המושכים אליהם תיירים מכל העולם הם הרבה פעמים קצת מרתיעים, בעיקר כשמדובר במשפחות. אבל לי דווקא יש חיבה מסוימת אליהם. כי בדיוק במקומות האלה, אני יכולה לטייל בכל העולם בלי לזוז מהכסא 😊. אנחנו יכולים לפגוש בארוחת צהריים אחת אנשים מיפן, מאינדונזיה, מארה"ב, מגרמניה. הילדים מקבלים עושר בלתי נתפס של סיפורים, שפות, תרבויות. הם לומדים משחקים ובדיחות ושירים. עם חלק מהאנשים שפגשנו ככה במקרה, באמצע רחוב תיירותי סואן (למשל חברתי פונקי הקולומביאנית ובתה מאחיקה) או במסעדה תיירותית עמוסה (למשל חברינו פול הצרפתי וג'וזי הלבנונית), אנחנו בקשר עד היום 😊. אנחנו אפילו ממשיכים ונפגשים ומטיילים איתם לפעמים, בכל מיני מקומות בעולם.

מפנקס הטיפים: ארוחת טעימות- לכל מקום יש את האוכל המקומי המעניין והמפתה שלו. אם זה מעדניות קטנות, מאפיות, דוכנים או שווקים של אוכל. צאו עם הילדים ל'ארוחת טעימות' שכל כולה מוקדשת לטעימות מממאכלי המקום. ארוחה שלמה שבה דוגמים מכל הבא ליד, עוברים ממעדניה למעדניה, או מדוכן לדוכן ומתנסים בטעמים השונים. עשו לעצמכם פסטיבל משפחתי פרטי של אוכל וסקרנות.

"תנו לילדים להיות שותפים מלאים בהחלטות, בהתלבטויות, ובבירורים. תנו להם משימות של חיפוש מידע- החל בשערי ההמרה והמטבע בארץ החדשה אליה אתם מתכננים לנסוע, וכלה במקומות לינה. תנו להם את התחושה שאתם סומכים עליהם. הילדים שלי, בהתאם לגילם, מנהלים את המסע לגמרי ביחד איתי. הם מחפשים כרטיסי טיסה, מבררים את כל המידע הדרוש ליעדים אליהם אנחנו רוצים להגיע (ויזות, מטבע, מחלות, וכו') והרבה פעמים גם אחראים על הזמנת **חדרים במלון** ללילות הראשונים שלנו ביעדים חדשים. אם אנחנו מחליטים שהם אחראים על תחום מסוים- אני לא בודקת אחריהם, אלא סומכת עליהם לחלוטין ונותנת להם את מלוא הקרדיט. איך מגיעים ממקום למקום, כמה עולה, איזו חברת נסיעות, כמה זמן לוקח, איפה כדאי לשהות. ועוד הרבה הרבה פרטים קטנים שמצטברים לרשימה די ארוכה, אותה אנחנו מחלקים **בנינו**".

מעברים ממקום למקום במהלך טיול

איך להפוך את החופשה שלכם לבלתי נשכחת

מפנקס הטיפים: יש לכם או לילדיכם הגבלות תזונתיות כלשהן? אולי אלרגיות מסוג

אחר?

לפני היציאה, צרו אלבום עם תמונות רלוונטיות. אלרגיה לבוטנים- צלמו בוטנים. חלב- צלמו כוס חלב, ביצים, בשר מכל סוג או חיטה. כך, אם תגיעו למקום שבו לא מדברים אנגלית, תוכלו להראות ולהצביע על התמונות המתאימות ולעשות 'לא' עם הראש. כמוכן שניתן להוריד אפליקציית תרגום, אבל הנסיון שלי הראה שתמונה אחת שווה אלף מילים, גם במקרה

הזה.. 😊

האמת שבשאי מקשיבה להם, אני שמה לב שהם גם פתוחים יותר להקשיב לי. וכך יוצא שאנחנו פוגשים את העולם ביחד, מכל מיני זוויות ובכל מיני דרכים.

אז אם הילדה אוהבת סלפי'ס, עופו איתה.

הזכירו לה לקחת סלפי'ס במקומות יפים ומעניינים במיוחד, אתגרו אותה לקחת סלפי'ס עם אנשים מעניינים שאתם פוגשים בדרך, תחת שלטים של מקומות שבהם הייתם, אספו ושמרו הכל ובסוף הטיול- תוכלו לקחת ולעשות לה ממש אוסף תמונות שיכול להיות באמת באמת מרגש.

ואל תשכחו להצטרף לפעמים לתמונה .. #סלפי #מתורפוסטיםפופולארייםבאתר

לינקים:

[טיסה עם ילדים](#)

[טיול אמהות בנות](#)

[דע את גבולותיך](#)

[כך תרוויחו כסף מכל חופשה](#)

[ערוץ היוטיוב שלנו](#), בו הילדים מספרים על ההרפתקאות וההתנסויות, מנקודת המבט שלהם.